

ALLAH BANKTÖRVÉNYE -

Bank, kamat nélkül

Írta Admin - Beküldve 04 június 2011

Miközben manapság mindenki a magas kamat miatt aggódik, a modern világ egy kis szegmense nem is ismeri ezt a fogalmat: az iszlám vallás ugyanis tiltja, hogy a bankok kamatot követeljenek hiteleik után.

Egy bank alapvető működése két tevékenységbe sorolható: pénzbetétek befogadása és hitelek nyújtása. Az előbbiekre kamatot fizet, az utóbbiak után kamatot szed, majd a kettő különbsége képezi a nyereséget. Ennek ellenére léteznek olyan bankok is, amelyeknek üzleti alapelvei között szerepel az, hogy nem számolhatnak fel kamatokat, vagyis nem kereskedhetnek tisztán pénzzel. A helyzet abszurdnak tűnik, pedig egyáltalán nem lehetetlen: az iszlám bankok kezdettől fogva pontosan ezen az elven működnek, és mégis nyereségesek.

A muzulmán hit és értékrendszere az emberi élet szinte minden területét átfogja: a társadalmi és gazdasági, politikai és jogi életet csakúgy, mint a kulturális és erkölcsi ügyeket. Az iszlám törvénykezést, jogrendet sariának hívják, s ez még a bankéletet is szabályozza. Az üzleti élet egyik különleges ágazata az iszlám bankrendszer, amely az iszlám törvénykezés alapján működik. Konkrétan a befektetésekre vonatkozóan a saria öt alapelvet fogalmaz meg: először is nem foglalhatnak magukban kamatfizetést, másodsor az ügyletben

meg kell jelennie a jótékonyági adakozásnak,

azaz a vallásos adónak, harmadszor az üzlet nem irányulhat az iszlám értékrendjével szembenálló termék vagy szolgáltatás előállítására. Ezen kívül tilos az amúgy elkerülhető kockázatok vállalása, kerülni kell a spekulatív ügyleteket, és végül, az üzlet tagjainak kölcsönösen vállalniuk kell, hogy biztosítják egymást a károk és veszteségek ellen.

A felsorolt elvek értelmében engedélyezett például a letét vagy a hitelezés, ám szigorúan tiltott a haszonelvű finanszírozás. A jogelvek alapján a pénz egyszerűen egy eszköz, amivel a dolgok értékét mérjük, de önmagában állva nincs értéke. Ez alapján pénz előállítása tisztán pénzből – például kamat alapján – tiltottnak minősül. A sarífa szerint az ilyen kontraktusok

kiszipolyozzák vagy kihasználják a szerződő felek egyikét,

ezzel növelhetik a vagyon elosztásának egyenlőtlenségét, ez pedig megengedhetetlen. Ebben az értelemben a gazdaságnak, illetve a bankoknak is szem előtt kell tartaniuk a „közjót”, s elő kell segíteniük a környező társadalom gazdasági-társadalmi jólétét is.

Emellett az iszlám pénzügyi intézetek nem foglalkozhatnak olyan ügyletekkel, amelyeknek valamifajta közük van például az alkoholhoz, a sertéshúshoz, a dohányhoz, a pornográfiához vagy a szerencsejátékokhoz. Ezek ugyanis ellentétben állnak az iszlám értékrendjével. Tiltott még a fix lekötésű kötvény, s minden olyan ügylet, amelyben a profitot kamatszázalékok határozzák meg.

A bank intézménye tehát – az iszlám elvek szerint – jóval több mint "nyereséggyár".

Az arab bankoknak társadalmi felelősségük van. Egy ilyen hitelintézet minden egyes dolgozójának olyan magatartást kell tanúsítania, hogy bárki, aki a bankkal kapcsolatba lép, lássa: itt még

a tőke felhasználása is vallásos cselekedetnek minősül.

Az iszlám elveivel tehát csak olyan finanszírozási ügyletek egyeztethetőek össze, amelyekben a finanszírozó a pénze fejében csak az annak felhasználásából elért haszonból kap egy előre meghatározott arányú részt.

A résztvevők ugyanilyen arányban viselik azonban a vállalkozás esetleges veszteségeit is. A mezőgazdasági beruházások esetén például, ha rossz a termés, és ez kárt okoz a termelőnek, a banknak is méltányos hányadban le kell mondania a kölcsön összegének visszaköveteléséről.

Hogyan épülhetnek be ezek a törvények a pénzügyi tevékenységek hétköznapijaiba? Létezik néhány jellegzetes mechanizmus, amelyet a bankok alkalmaznak. Az egyik az iszlám jelzője. Ebben az esetben a bank nem kölcsönöz pénzt az ügyfélnek, hogy megvásárolja a kívánt árut, hanem maga a bank vásárolja meg a terméket az eladótól és magasabb áron adja el a

vásárlónak, így realizál implicit módon profitot.

Az ügyfélnek megadatik a lehetőség, hogy részletekben fizesse vissza az ellenértéket, azonban nem szab ki büntetést a törlesztése késedelmekor. Annak érdekében, hogy elkerülje a fizetéseképtelenséget,

a bank szigorú kezességet követel.

Egy innovatív módszert is alkalmaznak még az iszlám bankok: a társulást. Ekkor a bank és az ügyfél egy kölcsönös egyezményen alapuló társulást hoz létre, amelynek a tőkéjét egy meghatározott arányban közösen viszik be. A pénzből ingatlant vásárolnak, amit a társulás majd kiad az ügyfélnek bérfizetésért cserébe, amit elosztanak egymás közt a befektetett tőkéjük függvényében. Ezzel egy időben az ügyfél részletekben megvásárolja a bank tulajdonrészét, amíg a teljes eszköz átruházódik az ügyfélre és a társulás megszűnik.

A konzervatív pénzügyi rendszer miatt az iszlám bankszektor szerencsésen túlvészelt a gazdasági válság nagy zuhanásait. Egy közel-keleti üzleti portál, a MEED összesítése szerint az Arab-öböl országainak bankjaiban az utóbbi egy évben harmadával nőtt a mérlegfőösszeg, a bevételek pedig 22%-kal híztak – írja az Origo.

Az igazsághoz tartozik mindeközben az is, hogy az iszlám bankok nyereségessége is csökkent, ami főleg a forrásköltségek emelkedésének és az ingatlanpiaci árak csökkenésének volt a következménye. 2008-ban a profitok ezzel együtt is 6 százalékkal emelkedtek, ami ugyan jelentős lassulást jelentett, de legalább nem csúsztak mínuszba a bankházak. A szakértők szerint az iszlám bankok szerencséje abból adódik, hogy korábban kimaradtak a piac robbanásszerű emelkedéséből is – azaz most abból profitálhatnak, hogy az elmúlt években nem nyertek sokat az azóta eléréktelenedett eszközökön, jegyzi meg az Origo.

Ez a pénzügyi politika lassan beszivárog Európába is: Londonban 2004-ben adták ki az engedélyt Európa első iszlám bankjára, az idei évtől kezdve pedig Párizsban is nyílhatnak bankfiókok. Kereslet minden bizonnyal lesz a sáriat tiszteletben tartó hitelintézmények iránt, mivel a nyugat-európai államokban jelentős iszlám közösségek élnek.

Forrás: islamic-banking.com, wikipedia.org, origo.hu

<http://www.civilkontroll.netextra.hu/node/120>